

RAAD VAN BEHEER
OP KYNOLOGISCH GEBIED IN NEDERLAND

Verplichte DNA-afname en afstammingscontrole

Een kleine stap voor een mens, een reuzensprong voor de kynologie

Met dank aan de uitspraak van Neil Armstrong, de astronaut die in 1969 voet op de maan zette. Op 9 december 2008 geeft de Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland een persbericht uit, waarin wordt bericht dat men *op grote schaal DNA-onderzoek gaat aanbieden aan fokkers van rashonden*. De Raad beoogt daarmee dat het (afstammings)onderzoek voor fokkers laagdrempelig wordt en rasverenigingen dit desgewenst in de toekomst als standaardregel in het fokreglement kunnen opnemen.

Nauw betrokken bij het DNA-project zijn v.l.n.r.: Ingeborg de Wolf, John Wauben en Laura Roest.

FOKKERIJ- EN GEZONDHEIDS- BELEID

Op de Algemene Vergadering van 24 mei 2012 spreken de aanwezigen zich uit voor een principebesluit tot verplichte DNA-afname en afstammingscontrole. Het gaat hierbij om het uitspreken van de intentie, *dat afstammingscontrole bij ouderdieren en pups de basis vormt voor het succes van ons fokkerij- en gezondheidsbeleid*. Daarmee wordt het bestuur van de Raad van Beheer opdracht gegeven om, samen met de aangesloten verenigingen, het DNA project verder voor te bereiden. In deze periode van voorbereiding moet antwoord worden gegeven op vragen die er binnen de kynologie leven, moet het project verder op haalbaarheid worden onderzocht en moet inbedding in het Kynologisch Reglement worden voorbereid.

BELANGRIJKE MIJLPAAL

Op de Algemene Vergadering van 23 november 2013 brengen de leden-verenigingen hun stem uit, met als beoogd uiteindelijke resultaat *dat het op grote schaal DNA-onderzoek aanbieden aan fokkers ook werkelijk gaat gebeuren*.

Op deze vergadering presenteren John Wauben en Ingeborg de Wolf de aanwezigen een hecht doortimmerd relaas, waarin men zegt te hopen, *dat opnieuw een belangrijke mijlpaal wordt geslagen in de ontwikkeling van het beleid naar de fokkerij van gezonde en sociale rashonden*.

John Wauben: *Vandaag gaan we voort op de weg die we met z'n allen op 24 mei 2012 zijn ingeslagen: samen met verenigingen en fokkers een welbewuste keuze maken dat de fokkerij met zieke honden en/of honden met erfelijke afwijkingen aangepakt en aan banden wordt gelegd. Gelukkig kan ik zeggen 'met z'n allen' omdat meer dan 90% JA*

zei tegen alle voorstellen die we in mei 2012 aan u voorlegden!

Weer met een grote meerderheid van stemmen worden de voorstellen in de AV van november jl. aangenomen: maar liefst 91% van de aanwezigen stemt voor het voorstel van verplichte DNA-afname en afstammingscontrole. En daarmee wordt de *reuzensprong voor de kynologie* bekrachtigd.

FLINK BEDISCUSSIEERD

Twee personen bij de Raad van Beheer – Ingeborg de Wolf en Laura Roest – die nauw betrokken zijn en blijven bij het DNA-traject zijn gevraagd naar hun werkzaamheden en verantwoordelijkheden bij dit project en ook naar hun meningen, ervaringen én verwachtingen.

Ingeborg de Wolf: 'Toen ik in dienst trad bij de Raad van Beheer en als portefeuille Gedrag, Gezondheid en Welzijn (GGW) onder mijn hoede kreeg, ben ik mij gaan verdiepen in dit onderwerp. Samen met Laura Roest en de portefeuillehouder binnen het bestuur heb ik de bijeenkomsten van de Werkgroep Fokkerij en Gezondheid voorbereid en bijgewoond.

Er is uitgebreid over de verplichte DNA-afname en afstammingscontrole gesproken; alle aspecten zijn flink bediscussieerd. De verwerking van de opmerkingen uit de werkgroepbijeenkomsten heb ik, samen met Laura, zo goed mogelijk vorm gegeven. Ik was nauw betrokken bij het aanvragen van offertes en het bepalen welke laboratoria aan onze eisen konden voldoen. Uiteraard lag mijn aandeel ook in het toelichten van het finale voorstel op de Algemene Vergadering van november jl. en het beantwoorden van vragen na afloop

Drs. Laura Roest: dierenarts, geeft leiding aan de afdeling Gedrag, Gezondheid en Welzijn (GGW) van de Raad van Beheer.
Dr. Drs. Ingeborg de Wolf: sinds maart 2013 directeur van het Bureau van de Raad van Beheer, belast met o.a. de portefeuille Gedrag, Gezondheid en Welzijn.
John Wauben: lid en vice-voorzitter van het Bestuur van de Raad van Beheer, portefeuillehouder Gedrag, Gezondheid en Welzijn (GGW).

van de toelichting, die door John en mij werd gegeven.

Met het aannemen van het voorstel zijn we er echter nog niet. Voordat de DNA-afname en afstammingscontrole daadwerkelijk van kracht wordt moet, bij voorbeeld, de procedure voor buitenlandse dekruen nader worden uitgewerkt, maar ook de totale ICT – intern en extern – rondom deze verplichting

Op weg naar een verantwoord en zorgvuldig gefokte rashond.

RAAD VAN BEHEER

OP KYNOLOGISCH GEBIED IN NEDERLAND

moet worden georganiseerd. Daar stuur ik sterk op. Dat geldt ook voor de andere stappen die nog moeten worden gezet, want de eindverantwoordelijkheid voor dit project ligt bij mij.'

ZEKERHEDEN

Laura Roest: 'Ik ben werkzaam als dierenarts bij de Raad van Beheer en geef adviezen aan de directie. In de staf werk ik mee aan de verschillende beleidsstukken en

geef leiding aan de afdeling GGW.' Op de vraag hoe zij als dierenarts tegen het DNA-project aankijkt, antwoordt Laura: 'We willen graag bepaalde zekerheden hebben in de rashondenfokkerij. In sommige rassen is het erg belangrijk dat er onderzoeken worden uitgevoerd en bepaalde regels van een rasvereniging zouden voor alle fokkers van dat ras moeten gelden. Als sluitstuk geldt dat je absoluut zeker moet weten dat alle pups uit een nest ook van de vermelde ouderdieren zijn. Het DNA-materiaal wordt opgeslagen en in de toekomst gaat dit ervoor zorgen dat er makkelijker DNA-testen kunnen worden ontwikkeld. Het wordt dan mogelijk om te testen op een ziekte en dan hoeft je minder dieren uit te sluiten voor de fokkerij. Met beleid kan men hen blijven inzetten. Ik vind het, als dierenarts, heel belangrijk dat er op de goede kenmerken wordt geselecteerd.'

WEZENLIJKE BIJDRAGE

Ingeborg: 'Het uitvoeren van grote, complexe projecten vind ik heel erg leuk, uitdagend. Voor mij is het belangrijk dat niet alleen het eindresultaat is wat wij beogen en een wezenlijke bijdrage levert aan dat waar de Raad van Beheer en de kynologie voor staan, maar ook dat de teams als (h)echte teams opereren. Er moet hard, onder tijdsdruk, worden gewerkt, maar het is belangrijk dat er een goede sfeer is en ruimte voor een lach op zijn tijd. Het zijn tenslotte de mensen die het moeten doen. Als dan alles lukt en het project wordt tot een goed einde gebracht, dan geeft dat een kick. Wat heel belangrijk is om draagvlak

te creëren, is dat de communicatie vanaf het begin open, duidelijk en helder is, zodat er geen ruis op de lijn kan komen. De te volgen procedure moet transparant zijn. Ook belangrijk is dat er strak wordt gestuurd op de resultaten, zeker als er een deadline is.

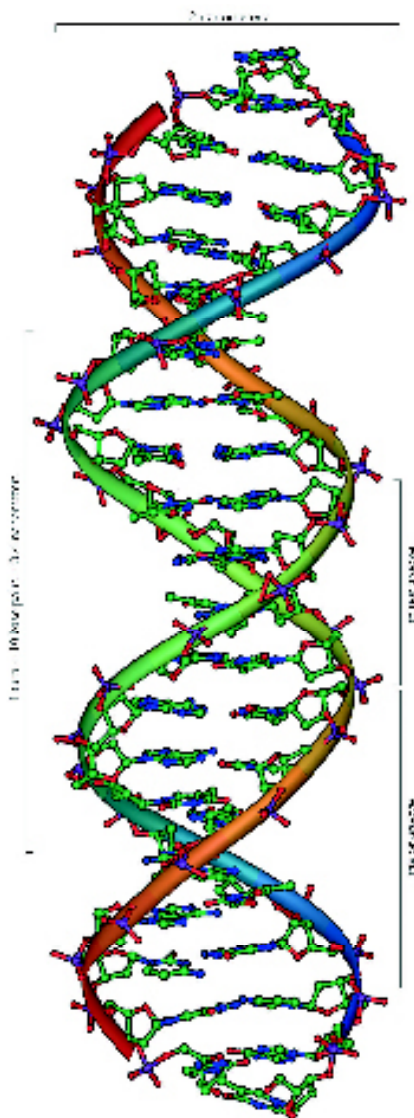
Een formule om een groot en complex project te laten slagen? Die is er niet. Een goed projectmanagement en steeds opnieuw weer communiceren met alle betrokkenen zijn onmisbaar. Minstens net zo belangrijk zijn enthousiasme, je gezonde verstand gebruiken, doorzettingsvermogen en incasseringsvermogen.'

TOMELOZE ENERGIE

Laura: 'Ik ben trots op de kynologie dat men deze beslissing heeft genomen. Er is zo breed samengewerkt om er een goed plan van te maken en het goed bij de achterban uit te leggen. Het is mooi als je ziet dat er zoveel mensen het belang ervan inzien en zich daarvoor inzetten. Dat is trouwens iets dat ik in het algemeen heel mooi vind in de kynologie, die tomeloze energie en inzet van de vrijwilligers. Het is een lang traject geweest, waarbij een deel van de achterban altijd voor de DNA-afname en afstammingscontrole is geweest en een deel niet. Het was een grote uitdaging om alles duidelijk uit te leggen. Soms was het lastig om precies te begrijpen wat bepaalde rasverenigingen of fokkers wilden. We willen uiteindelijk het beste voor de hele kynologie, maar moeten zeker ook rekening houden met de uitzonderingen; dan kom je soms wel eens in een spagaat.'

DNA DATABANK

Ingeborg: 'De kosten voor rashondenfokkers zullen toenemen, want

DNA. Gedeelte van de dubbele helicoïdale structuur.

Laura: 'Uiteindelijk blijft het altijd de fokker die de keuze maakt; daarom willen wij de goede handvatten creëren om de beste keuzes te maken.'

de kosten voor het opstellen van een DNA-profiel en controle op de afstamming van pups worden doorberekend. Daar tegenover staat dat een DNA-databank kan worden opgebouwd, waardoor in de toekomst onderzoek naar aandoeningen mogelijk wordt. Het idee is dat de resultaten daarvan slim kunnen worden ingezet om gezondere honden te fokken. Waar fokkers rekening mee moeten houden, is dat de eisen die aan het fokken van rashonden worden gesteld steeds een beetje hoger komen te liggen. De roep vanuit de maatschappij en de politiek om gezondheid en welzijn te verbeteren vraagt om maatregelen. Uiteindelijk moeten de investeringen die de fokker moet doen om een pup met stamboom te mogen fokken zich ook terugbetalen: de stamboom moet een soort keurmerk worden, waarmee de fokker laat zien dat zijn honden op zo'n manier zijn gefokt dat gezondheid, welzijn en sociaal gedrag van de honden zo goed als mogelijk zijn geborgd.'

EEN GROTE STAP VOORUIT
Alle medewerkers zijn er zich van

bewust dat het DNA-project nog niet is afgerond. 'Want' – zegt Ingeborg – 'we moeten ons realiseren dat ook met de implementatie het werk nog niet klaar is. Echter, door de projectmatige benadering waarbij alle noodzakelijke stappen reeds beschreven zijn in de projectplannen worden ook de laatste stappen niet vergeten.' Op de vraag 'Wat betekent deze stap van de Raad van Beheer nu precies voor de Nederlandse rashondenfokkerij?' antwoordt Laura: 'Een grote stap vooruit. Het gezondheidsbeleid kan hiermee worden geworteld in de afstamming. We gaan er keihard aan werken om, naast de zekere afstamming, ook de gezondheidseisen centraal gecontroleerd te krijgen. Wanneer fokkers zijn aangesloten bij de rasverenigingen, kunnen ze samen werken aan een fokdoel en een gezonde populatie. Het is echt tijd dat de gezondheid op ras-/populatie-niveau wordt bekeken en niet meer op het individuele dier of de lijn. Uiteindelijk blijft het altijd de fokker die de keuze maakt; daarom willen wij de goede handvatten creëren om de beste keuzes te maken.'

'Dat het uiteindelijk meerderheidsresultaat niet altijd de unanieme en absolute goedkeuring van iedereen heeft, is nu eenmaal het gevolg van onze democratische structuur.'

Ingeborg de Wolf en John Wauben
Algemene Vergadering nov. 2013.

ECHT FUNDAMENT

Dezelfde vraag wordt ook door Ingeborg beantwoord: 'Op korte termijn betekent deze stap dat we kopers kunnen garanderen dat de pups daadwerkelijk afkomstig zijn van de opgegeven ouders. Maar het is meer dan dat. Omdat we de afstamming waterdicht krijgen met deze verplichting, hebben we nu een echt fundament voor een degelijk gezondheidsbeleid. Nu kunnen we met zekerheid vaststellen hoe aandoeningen vererven, hoe de aandoening van generatie op generatie wordt overgedragen. Er kan in de toekomst gericht onderzoek worden gedaan naar aandoeningen. Uiteindelijk zal dit bijdragen aan een weloverwogen fokbeleid met als doel om gezonde honden te fokken. En daar profiteert niet alleen de Nederlandse, maar de gehele kynologie van.'

GOEDE HARMONIE

Vergaderingen, verdiepingsavonden, discussies, criteria, procedures, meningen, visies, adviezen, overwegingen, prijsstellingen; het is allemaal voorbijgekomen in de afgelopen twee jaar. De Raad heeft de hobbels in het traject genomen, de een met wat meer moeite dan de ander, maar – aldus John – *altijd in een goede harmonie en met respect voor elkaars meningen*. Het resultaat mag er zijn: de verplichte DNA-afname en afstammingscontrole is een feit en de Raad van Beheer kan nu verder gaan op de ingeslagen route – op weg naar een verantwoord en zorgvuldig gefokte rashond. ■